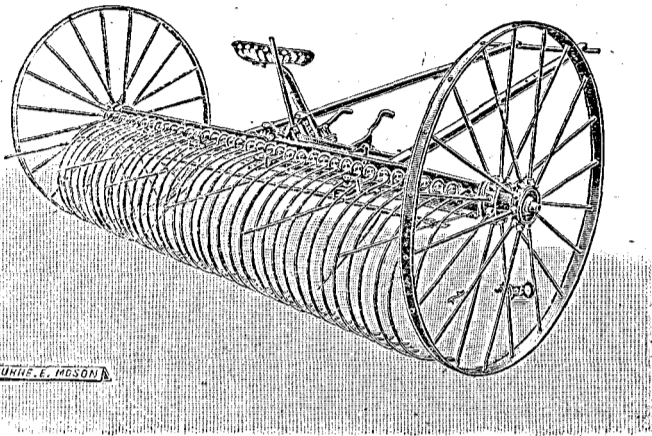
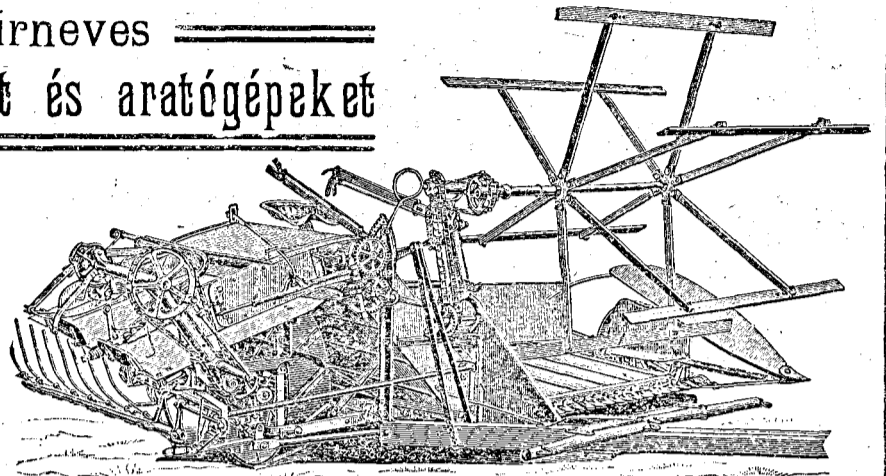

OSBORNE Szénagereblyéket, hirneves
fűkaszalógépeket és aratógépeket
szállít:

2012

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.
Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Temesvár.

Uj gyártási ág: Motorhajtású cséplőkészletek 3-20 lóerőig.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Alló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
gépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
gyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzók.

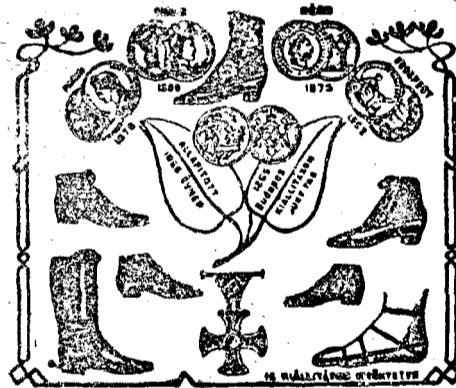
2010

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy hasznáit,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesíttetnek.

2019

Saját érdekében kérjen ajánlatot

2336 I

Eredeti Mc. Cormick gyártmányu

Kévekötő aratógépek,

marokrakó aratógépek

fűkaszalógépek,

tárcsásboronák,

Kühne-féle

acél-ekék,

talajművelőgépek,

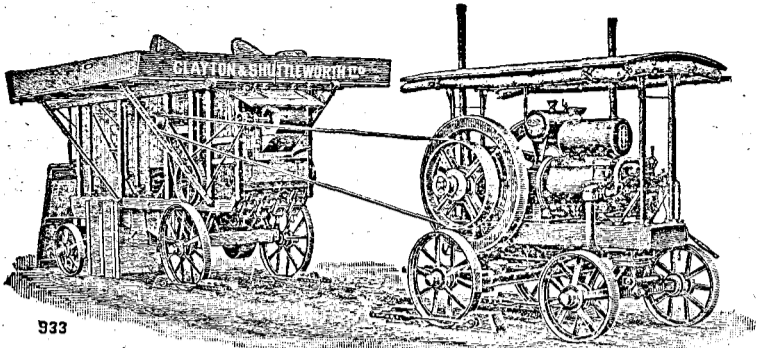
szénagyűjtők,

rosták, triörök,

cséplőgépek

kedvező fizetési feltételekkel a legjutányosabban kaphatók a

Székely Gazdák Szövetkezeténél Marosvásárhelyt.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

**Nyersolajmotorok,
Szivógázmotorok,
Benzinmotorok**

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 szám
 Dr. Osztián Olivér és Társai
 Szigónycaim: Coloniále Kolozsvár.

Telefon interurbán: 934. sz.

**Műszaki
cikkek.**

2485

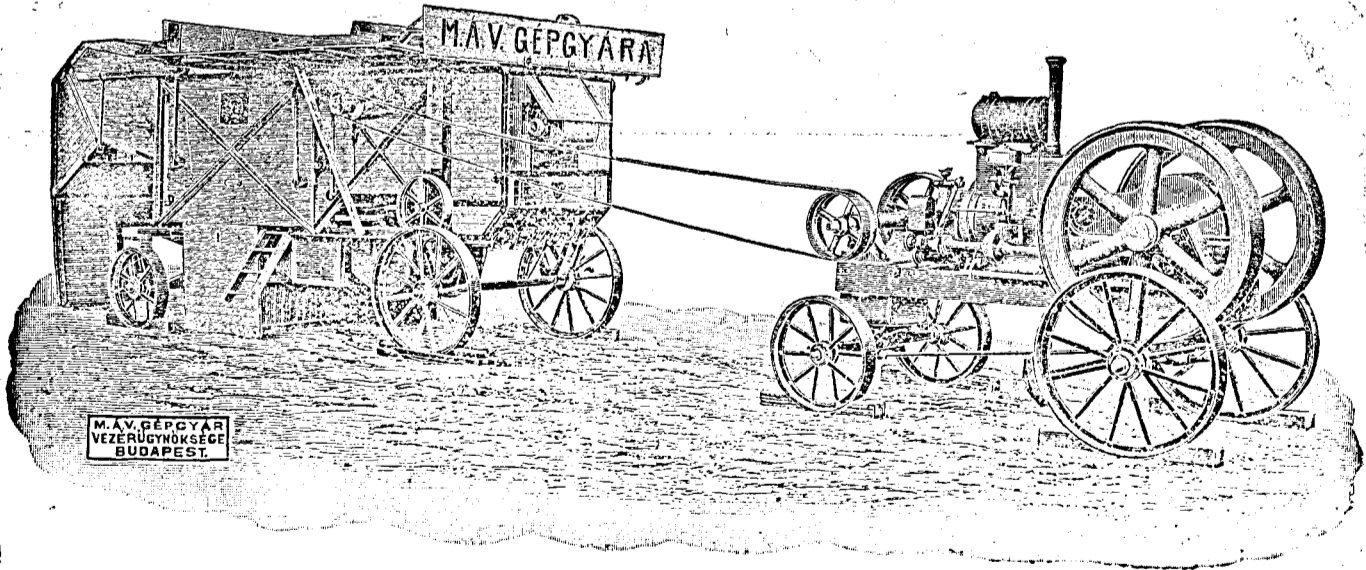
Kérjen ajánlatot!

Legujabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

túlszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

M.A.V. GÉPGYÁR
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Gazdakongresszus, miniszteri programm.	269
Radnóthi excursió. Szász Ferenc.	271
A lucerna termesztése. Gáspár József.	271
Rózsák levéltetvei ellen. Rapaics Raymund.	272
Kisebb szakközlemények.	273
Egyleti élet.	273
Kormányintézkedések.	274
Vegyes közlemények.	275
Hirdetések.	

Gazdakongresszus, miniszteri programm.

III.

Serényi miniszter programja.

A földmivvelésügyi költségvetési vita keretében, a gazdakongresszus kezdőnapján, sok biztató kilátásra jogosító programot adott Serényi Béla gróf, földmivvelésügyi miniszterünk.

Tudvalevő dolog, hogy földmivvelésügyi tárcánk, több-kevesebb időig tartó kivételekkel, a mostoha gyermek sorsát képviseli. Serényi gróf kineveztetése alkalmával is az a híresztelés járta, hogy az ő szereplése valószínűleg csak átmeneti, ideiglenes jellegű leendő. Kellemesen csalódtunk. A programm, melyet elének tárt, arra mutat, hogy földmivvelésügyi miniszterünk alaposan foglalkozik velünk, s hogy meleg szeretettel és nem közönséges hivatalossággal készül a tárcája alá tartozó közgazdasági ágazat vezetésére és fejlesztésére.

Programmbeszédét, melynek egyes kimagaslóbb pontjaira, irányeszmeire alább vizsgáljuk, bő kivonatban, a következőkben adjuk:

A többtermelés és állattenyésztés.

„Már mint képviselőjelölt hangoztattam egyik beszédemben, hogy többet kell termelnünk. Egy miniszternek azonban nem csupán a többtermelést kell hangoztatnia, hanem azokat az eszközöket is meg kell teremtenie és a közönség rendelkezésére kell bocsájtania a melyek a többtermeléshez szükségesek. Másrészt a változott viszonyok a többtermelés mellett is megkövetelik, hogy okos és józan birtok-politikát kövessünk. A gazdatársadalom és a gazdasági sajtó egyrésze élesen megkri-

tizálta a többtermelés jelszavát; még csak egy éve ugyan, hogy vezettem a földmivvelési ügyeket, de az a meggyőződés, hogy a termelés fokozására szükségünk van, egy szemernyit sem változott; meg kell ragadnunk minden eszközt, hogy termelésünket fokozhassuk. Nem kívánok új irányokba, veszedelmes kísérletezésekbe bocsájtkozni, de kétségtelennek tartom azt, hogy Magyarország földje korántsem termi meg ez idő szerint mindazt, amit fokozott emberi munkával ki lehet termelni belőle. A többtermelés első és leglényegesebb kelléke az állattartás fokozása, ezért oly fontos nálunk a legelő-ügy, mezőgazdasági és szociális szempontból egyaránt. A legelő-ügyben kétféle irány érvényesülhet a gyakorlatban, az egyik az, ahol az állatok az egész nyarat a legelőn töltik és az istállóban nagyon kevés táplálékra szorulnak; az ország legnagyobb részében így van ez; a másik irány az, ahol az állatokat csak levegő és séta szempontjából hajtják ki, ezt a rendszert az ország kisebb részében gyakorolják. Ezek olyan megrögzött helyi szokások, hogy ezeken rövidesen változtatni nem lehet. Ott, ahol az egész állattartás a nyári hónapok alatt a legelőkre koncentráldódik, a legelők ápolását és intenzív kezelését kell követni.

Nem kell visszatérni egy ávitikus rendszerre és a legelőgazdálkodást nem tartom egyedül üdvösnek, de népünk konzervativizmusa miatt ragaszkodnunk és alkalmazkodnunk kell a már meglevő szokásokhoz. A legelőkre vonatkozó akció már megindult, de a népnek és a közigazgatásnak előbb meg kell ismernie és értenie ezt az akciót, hogy tőle nagyobb eredményeket várhassunk. Egy másik fontos dolog az apaállatok fokozatos szaporítása, jobb állapotba juttatása és felügyelet alatt tartása. E tekintetben igen szomorúak az állapotok. Az állattenyésztés fejlesztésére szánt összeget legnagyobb részben apaállatokra, kisebb részben peoig lengyel sertések behozatalára fordítottam, a lengyel sertések különösen a perifériákon jól beváltak. Kissé félek az állatszámállástól, 15 év óta nem volt nálunk állatszámállás. 1895 óta a marhaállomány csak négy százalékkal gyarapodott, egyéb állatfajaink létszáma pedig némileg csökkent. A szarvasmarha szaporodása sem kielégítő, bár

minőség és érték dolgában nagyon javult a helyzet. Első sorban a szarvasmarha-állomány szaporítására van szükségünk. Ott, ahol a bikák teletése nagyon problematikus, az a szándékom, hogy a községi bikákat egyes közép-birtokosoknál helyeztetem el, szerződés alapján, oly vidékeken pedig, ahol erre tisztességes elemeket nem lehet kapni, állami bikatelepeket fogok létesíteni. Azt az ötletet, hogy állami birtokok és a gazdasági intézetek bikáit is bocsássuk a községek rendelkezésére, helyeslem, de csak addig, míg a gazdaközönség maga nem tud gondoskodni a szükséglet fedezéséről, mert az állami termelés a magántermelésnek nem csinálhat konkurenciát. A vita egyes szónokaival szemben megemlítem, hogy a ló kivitel nem csökken, most is körülbelül hatvanezer lovat exportálunk, mint tizenöt évvel ezelőtt, de az árak ez alatt, sajnos, nem emelkedtek. Arra kell törekednünk, hogy értékesebb anyagot tenyészünk, könnyebb fajta háts- és kocsi-lovakat és vontatásra alkalmas nehezebb lovakat. Azokat a ménesekeket, melyekben a lovak már nagyon kicsinyek, korlátozni kell; az erdélyi tenyésztést nem fogjuk abbahagyni, de másrészt nagy mennyiségben kell tenyésztenünk vontató, hidegvérű lovakat. Minden állam arra törekszik, hogy olyan lovakat produkáljon, melyek a termelőnek minél hamarabb rendelkezésére állanak; a hidegvérű ló két éves korában már teljesen felnőtt, 17—18 markos. Mindenütt általános már az a törekvés, hogy a szarvasmarha hus- és tejtermelő állat legyen, a vontatásra pedig nagyobb súlyú lovakat használjunk.

A gazdasági szakoktatás.

Ami a gazdasági szakoktatást illeti, mindennek barátja vagyok, ami a fokozottabb igényeknek megfelel. Nem ellenzem, hogy a gazdasági főiskola kérdésével a közönség és a szakkörök foglalkozzanak, mert a beható eszmecsere csak hasznos lehet. De egy háznak az építését nem lehet a tetőnél kezdeni; ahol az alsófokú gazdasági oktatás olyan hiányos, ahol olyan rosszul gazdálkodik a nép, nem lehet egy gazdasági főiskolával segíteni a bajokon. Az első feladat az volna, hogy az elemi iskolákat szaturáljuk gazdasági oktatással. A tanítóképző

PONYVA, ZSÁK, GÉPSZIJ STB.

szükségletünk beszerzése előtt

 kérjünk mintát és árajánlatot

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉTŐL
BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31-ik szám,

mert csak így győződhetünk meg az áru kiváló jó minőségéről és előnyös áráról.

intézetekben is ki kell terjeszteni a gyakorlati gazdasági oktatást, hogy ezekből az intézetekből oly emberek kerüljenek ki, akik alkalmasak a nép gazdasági nevelésére is. A földmives-iskolákban ma kétévi tanfolyamok vannak; ezeket az iskolák egy részénél meg fogom szüntetni és helyettük hathavi tanfolyamokat rendezni, ahol a mezőgazdák fiai, akikben garancia van arra, hogy a saját birtokukon gazdálkodni fognak, hat hónapig fognak tanulni. A földmives-iskolák mai tulprodukciónak nem helyeslem. Az ipariskoláknál is az a legnagyobb baj, hogy a végzett fiatal emberek, akik elsőrendű elmunkások lehetnének és jól keresnének, szivesebben elmennek valami irodába napi-díjasnak. Azért kell áttérni a földmives iskolában is a hathavi tanfolyamra, hogy aki ezt elvégzi, földmives maradjon és ne akarjon gazdatiszt lenni. Az év másik hat hónapjában a tanárok vándorelőadásokat tartanak az országban. A nyári hónapokban pedig a tanítókat kellene befogadni a földmives-iskolákba. Az a szándékom, hogy a földmives-iskolákba 40—40 tanítót fogok fölvenni 6—8 hetes tanfolyamra. Ha ez az idő nem elég arra, hogy gazdasági tudásuk megerősödjék, a következő nyáron megint jelentkezhettek a tanfolyamra. A gazdasági akadémiák megmaradnak mai szervezésükben és a természetes fejlődés eszközeit meg fogjuk kapni.

Szőlészet, borászat.

Amikor a miniszteri székbe jutottam, az volt a tervem, hogy egy nagy részvénytársaságot fogok alapítani, mely a borokat beraktározza és értékesíti. Ezt meg is kíséreltem, de eredmény nélkül. Csakhamar rájöttem, hogy az értékesítést csak akkor lehet szervezni, ha van áru. Ma pedig nincs annyi borunk, hogy exportot lehetne szervezni. A közgazdasági alaptól létesíteni fogok tíz nagy állami borközpontot, amelyek mindegyikében a termelők 10—15.000 hektoliter bort beraktároznak; ezért az állam csak az önköltséget fogja tőlük kérni; a közraktárakban a bort szakszerűen fogják kezelni, előleget szereznek rá és egalizálni fogják. Mert ahány pincénk van, a bor annyifajta, sőt ahány hordó van a pincében, annyiféle benne a bor. A Hegyalján ezer hektoliter egyforma bort sem lehet kapni. Ha majd elegendő mennyiségben lesz megfelelő áru, nem lesz nehéz az értékesítés sem. A homoki bor jelentőségét nem tagadom, meglevő homoki szőlőinket fenn akarom tartani és Kecskeméten is csinállok borközpontot; de hogy a fekete földön is bort termeljenek, az képtelen helyzet. Az olcsóbb homoki bort a hazai fogyasztásra szántam, míg a hegyiborok kivételre valók.

A fődolog az, hogy úgy kezeljék a bort, hogy a szerencsétlen, szegény fogyasztónak is tisztességes italt tudjunk adni. Ezért szigorúan kell végrehajtani a bortörvényt, ezen az uton sikerült Franciaországban is annyira fokozni a

borfogyasztást, hogy a franciák fejenként átlag 140 literet fogyasztanak már évenként. Mindenképpen meg kell akadályozni nemcsak azt, hogy a szegény fogyasztó hamis bort kapjon, hanem azt is, hogy rosszul kezelt bort kapjon. A hegyi bort, mert a hegyi szőlőkben az emberi munkának és az anyagi áldozatnak nagyobb tömege van, jobban kell támogatni. Ezért a homoki szőlőterület szaporítását nem helyeslem, hiszen homokterületen még a jól kezelt akác-erdő is hoz annyi hasznot mint a szőlő. Hogy az aratási szerződésekből a pálinkát ki lehetne küszöbölni azt nem hiszem, ez esetben nem lehetne aratómunkásokat kapni. Nem ez a tisztán készült pálinka pusztítja a népet, hanem az a rozsz pálinka, melyet a dohos, bűzös korcsmákban fogyaszt el a nép.

Állami birtokok, fürdők.

Többször szóvá tették már, hogy a kincstári birtokok keveset jövedelmeznek. Ez ugyan relatív dolog, mert a jövedelem százaléka attól függ, hogy mennyire becsüljük a birtokot, de az állami birtoknak nem is az a feladata, hogy nagy jövedelme legyen, hanem az, hogy oly kísérleteket végezzen, a melyekre magán ember nem igen vállalkozhatik. A *dry farming* kísérletekkel szemben kétségeim vannak ugyan, de nem ellenzem, hogy az állami birtokok folytassák a kísérleteket, mert a téli nedvesség nagyobb-mértékű raktározása igen üdvös volna, ha sikerülne.

A mi a fürdő-ügyet illeti, őszintén megvallom, hogy a fürdők állami kezelése lehetetlen. Beruházásokra nem százazrek, hanem milliók kellenének és ily nagy összegeket nem lehet kapni a pénzügyminisztertől. Az a szándékom, hogy a kisebb fürdőket a helyi érdekeltiségnek átadjam ötven-hatvan évre, esetleg még szubvencióval is. Nem baj, ha a fürdőkre ráfizetünk is. A tátrai és az erdélyi fürdőket pedig szeretném egy konzorciumra bízni. Már tárgyalok is egy svájci konzorciummal, mely 10—12 millióval kezdené a vállalkozást.

A városok.

Ha Magyarországon a vidéki városok fejlődését, azok fogyasztóképességét nem fogjuk növelni, akkor az a több termelés, a melyet inaugurálunk és amelyre talán a magyar mezőgazdaság a helyzet magaslatára emelkedve, törekedni fog, a legnagyobb részben illuzoriussá fog válni, hogyha annak a kellő értékesítési középpontok a rendelkezésére nem állanak. Ne csak Budapest, az ő egy millió lakosával legyen fogyasztási középpont, hanem a vidéken is legyen számos egyéb városi középpont, melyek Magyarország mezőgazdasági termékeit el tudják fogyasztani.

Az intenzív gazdálkodásnak első tényezője az állattartás és ezzel kapcsolatban a több-termelés. Második lényeges feladala az volna, hogy a városok okos kanalizáció által a legujabb

rendszerrel, az ugynevezett biológiai rendszerrel foglalkoznának, amely egyrészt a folyók fertőzését elkerüli, másrészt a legértékesebb trágyaanyagot, amely a több-termelésre szolgál, a városok közelében a városi fogyasztás érdekében fölhasználja.

Termésbecslés. Gazdasági kamarák.

Ami a termésbecslést illeti, minden évben fölvetetem a területet, és lehetőleg szolgabírói járásokonként állítom be a szaktudósítókat, akiket fölkerék arra, hogy a gazdasági felügyelő útján adják be jelentéseiket, aki ezeket a jelentéseket összegezve és átlagozva, táviratban közli a miniszteriummal. A tavalyi meglepetést az okozta, hogy a júniusi becslés után valóban változott a termés, másrészt a júniusi becslésnél nem voltak tekintettel a területi változásokra.

Magyarországon meg kell csinálni a mezőgazdasági kamarákat és meg kell csinálni a mezőgazdasági szakképviselőket, de őszinte meggyőződésem, hogy erre ma nincsen idő.

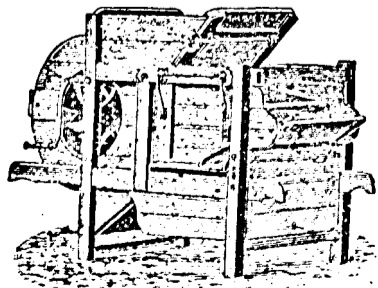
Még a kereskedelmi és iparkamarák is eltörpülnek nálunk az osztrák kamarák mellett.

Elsősorban is fejleszteni kell a gazdasági felügyelősegeket. Törvény útján akarom szabályozni azt, hogy a gazdasági szakfelügyelő legyen gazdasági kérdésekben referense az alispánnak.

Birtokpolitika.

Annak a politikának, amelyet egy kormány a birtok szempontjából követ, három főszempontot kell szem előtt tartani. Az egyik a nemzeti, a másik a szociális és a harmadik a gazdasági szempont. Mind a három szempont egyaránt fontos. Minden birtoknak megvan a létjogosultsága: minden birtoknak megvan a maga feladata és a maga missziója. Egy szempontot kell e tekintetben szem előtt tartani és ez az, hogy a különféle birtok-kategóriák a lehetőségig kellő arányban legyenek egymással. Magyarország jövője szempontjából a legnagyobb súlyt kell helyezni középirtokok egészséges alakulására. A mai parcellázások alkalmával nem az a veszedelem, hogy sok kisbirtok alakul, hanem az, hogy szociális vezetés szempontjából ezek a kisbirtokok teljesen elárvalnak. Aki a nép viszonyait ismeri, az tudja azt, hogy egy jó középirtokos, aki állandóan birtokán lakik és tisztességgel foglalkozik a néppel, a legjobb gazdasági és szociális vezető lakostársaira nézve.

A mult parcellázási törvényjavaslatot nem terjesztem elő a Házban, mert rövidebb uton, kisebb anyagi eszközök rendelkezésre bocsátásával hamarabb megoldhatónak tartom ezt a feladatot. Alakulófélben van egy ugynevezett altruista bank, még pedig az Országos Hitelszövetkezet, a Magyar Földhitelintézet és a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének csoportjából, amely altruisztikus alapon áll, amely tehát jövedelmet nem kíván, kamatokat nem igényel. Létesülni fog az altruista bank kellő hatalmas

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzőket kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

támaszokkal, amely birtokparcellázással birtokok bérletével és eladással fog foglalkozni. A magam részéről csak akkor tartom az akciót tökéletesnek, ha e mellett meg tudja oldani a *mezőgazdasági ingó hitelt is*.

Az egész parcellázás azért veszedelmes, mert földet adunk a lakosoknak rendelkezésére, azonban nincs, a mivel megművelje a földet. A birtokosoknak intsruckcióra kellő mennyiségű összegek, vagy anyagok bocsáttasanak rendelkezésére, mert e nélkül ebben az országban intenzív gazdálkodást meghonosítani nem lehetséges. A hitelszövetkezeteket szívesen támogatom de nem a hitelszövetkezetekben látom a szövetkezés legnagyobb előnyét a jövő szempontjából, hanem a produktív szövetkezetekben, a tenyésztési szövetkezetekben, a gőzeke-szövetkezetekben, amelyek elsősorban produkálnak és amelyek produktív szempontból működnek. Át-terek még egy nagyon fontos kérdésre, az ugynevezett bérleti szövetkezetekre. Az altruisztikus bankot úgy kontempláltam, hogy ha már mindenki földet szerezni nem tud, földet bérelhessen. Nézetem szerint, a kötött birtokok szempontjából azoknak a földeknek kell leghamarabb ily bérleti szövetkezet kezére jutniuk, amelyek nemzetgazdasági szempontból legrosszabb gazdálkodás alatt vannak és pedig a városok birtokainak.

A radikális földbirtokpolitikát nemzeti veszedelemnek tartom. Elismerem, hogy szociális szempontból a hitbizományok geográfiai fekvése korrekcióra szorul. Én egyszerűen el fogok menni ahoz a birtokoshoz, vagy elküldök hozzá, hogy kérem, ezt szánalni kell, a földet föl kell szabadítani és helyette szívesen kötök le erdőt. Ha az illetők az erdőlekiütéseket nem akarják, van még milliókra menő magyar állampapíros és záloglevél a külföldön, melyeket vissza fogunk hozni és melyekkel a rendelkezésre adott földbirtokot refundálni fogjuk. Lukács László legközelebb a Ház elé fogja terjeszteni a telepítési javaslatot, amelyben jelentékeny javulások vannak különösen abból a szempontból, hogy ezutal a telepítésből eddig kizárt középbirtokos és haszonbérlet, be lesz fogadva a telepítendő köze. A mai korban, amikor a létért való küzdelem tolu mindig előtérbe, a vagyon fokozása és a jövedelem emelése országos szempontból a legelső feladat. Akkor fogjuk fejleszteni az ipart és a kereskedelmet, ha ezeknek alapja, a mezőgazdaság egészségesen fejlődik. Ha a tisztelt Ház nekem rendelkezésre óhajtja bocsátani ezeket az összegeket programmom megvalósítására, méltotassék a költségvetésemet elfogadni."

Radnóthi excursió.

Radnóth! Erdély gazdaközönsége előtt egy fogalmat jelent e szó, jelenti a szép magyar marha egyik tenyésztési helyét, hova gyönyörködni jár az ember. Ezt jelentette régen gróf Bethlen Kamilló tulajdonában s ezt jelenti most is!

Egy szóval szorosan összefügg a javított

erdélyi magyar marha tenyésztése a radnóthi uradalommal, a radnóthi híres gulyával s mint egy kárpotlásául a közelmúlt időknek, mikor Radnóthra is betette lábát a tarka marha — most fokozottabb mértékben igyekszik megfelelni régi jó nevének s erre meg is van az alapja, mit örömmel tapasztaltunk a múlt vasárnap.

Első sorban a kisborjas teheneket néztük meg, — ott voltak egy közeli jó legelőn, melyen jól esett látni a legeltetési parcellákat jelző piros lobogókat. A tehenek borjaikkal együtt vannak napestig, csak reggel fejdnek. Nézegetve a teheneket Sperker jószágigazgató volt szívesen magyarázgatni róluk. A tehenek különben ép úgy, mint az egész tenyész szarvasmarha-állomány főleg 2 féle u. m. eredeti régi *radnóthi* és *szentdemeteri*, jobban mondva *Sperker-féle*, mert azt már tudjuk, hogy a *szentdemeteri* tenyész Radnóthra költözött.

Hogy melyik tehen *szentdemeteri*, s melyik *radnóthi*, megismerni nem nehéz, mert dacára annak, hogy őse, eredete egy és ugyanaz, mert a *szentdemeteri* tenyész leghíresebb törzsei is a gróf Bethlen Kamilló-féle *radnóthi* tenyészteből származtak, csak az a különbség, hogy míg a *szentdemeteriek* a kitűnő tenyész-kiválasztás és tenyésztés útján méltó örökösei őseiknek *általában*, addig a *radnóthiaknak* csak *egyes egyedei* tükrözik vissza a rég mult idők dicsőségét.

Vannak azután még Radnóthon: Tordáról, Gorbórol, Szőkefalváról vásárolt tehenek is, — melyek most szintén együtt fognak szolgálni — a már is szép eredményeket mutató cél érdekében, egy kiváló, állományát rajongóan szerető tenyésztő gondoskodása alatt, aki Istentől adott tehetségével megtudja válogatni, hogy melyik tehenre milyen bikát bocsásson.

Megnéztük a fiatal üszőállományt, hól csak 1—2 éves üszők vannak, mert az idősebbek 26—30 hónapos korukban már *előhasiak* és vemhes, illetőleg meddő tehenek között járnak. Láttuk azokat is, valamint a növendék *tinókat* (tulkokat) is, melyek hegyes-völgyes legelőn tanulgatják az ökor mesterség nehéz sorát.

Azután az uardalom többször díjazott fehér mangalicáit tekintettük meg, *melynek eredete*, a Silló Kálmán intéző által tenyésztett és többször díjazott, ugyancsak a status tulajdonát képező *alsóbajomi híres nyáj*.

Majd a tenyész és fiatal bikákat néztük meg, s érdekes kis vita folyt köztünk — *kirándulók közt* — hogy tulajdonképen melyik is a legszebb. Kivezetgetve a bikákat Sperker jószágigazgató is volt szíves megmondani mindenikről a véleményét s ez tette a mi kirándulásunkat *igazi tanulmány uttá*.

Jelen voltak a következő gazdatársak és érdeklődők: Koós Mihály min. osztálytanácsos, László János belybeli plébános, Tokaji László E. G. E. titkár, Kovátsy Jenő, Majerffy György székelykirendeltségi megbízott, Simon Endre, Zöldi Miklós, dr. Benedek János. Szász József,

Csomós Jenő, Söpner Sámuel, Moldován Viktor, Szathmári István, és Gyula, Vitályos Géza, Patruban Miklós, Egyed János, Ercsey József, Felszeghy Sándor, Kedves József, Gidófalvy István, birtokosok, főszolgabírák, szolgabírák, állatorvosok, illetőleg gazdatisztek, Házi gazdáinkban, I. Sperker Ferenc igazgatót, Silló Kálmán és Groisz Ottó, intézőket, Belle László, Gerbert Kálmán, Nidziczky László, segédtiszteket tiszteljük kiknek a szép látottakért, valamint a szives, magyaros vendégszeretetért házi-asszonyainknak is hálás köszönetünket fejezzük ki ez uton is.

Szász Ferenc.

A lucerna termesztése.

Irta: Gáspár József.

V.

A learatott és kévékbe kötött gabonát, ha lehetséges ne a termő helyen csomozzuk össze, hanem hordjuk a szomszédos legelőkre, vagy más tarlókra, vagy legalább a termő-tábla széleire s a teljes kiszáradást bevárando, ott rakjuk kalangyákba, vagy kereszttekbe. Ezt az eljárást, mely a rendesnél több munkával jár, az a körülmény teszi indokolttá, hogy a termőhelyen összerakott és sokáig fekvő kalangyák alatt a zsenge lucerna kipusztul s a kalangyák elszállítása után helyét a gyomok verik fel. A gyomok kiirtása s helyének újra beállítása lucernával újabb költséget és munkát vesz igénybe. Ha azonban a közelben sem tarló, sem legelő nincsen, s a tábla széleire való kihordás is akadályokba ütközik — száritsuk markokban a learatott gabonát 2—3 napig s csak azután, ha már félig megszáradt, kössük össze kévékbe. Az így felszáradt összerakott kalangyák 3—4 nap alatt teljesen kiszáradnak — kazlakba, asztagokba hordhatók össze. Ezt a 3—4 napot, míg a gabona kiszárad, a kalangyák alá esett lucerna kibírja, megsárgul, itt-ott meg is fehéredik ugyan, de a kalangyák behordása után, ha újra levegőhöz és világossághoz jut, rövid idő alatt magához tér, s fejlődésbe indul ugy annyira, hogy alig látszik rajta a kalangyák nyomása által történt 3—4 napi sanyargatás.

A védőnövény learatása, vagy a magára vetésnél, az első kaszálás után, a lucerna ápolása tavaszi fogasolásra, vakond turások elteretése és esetleg fejtrágyázásra szorítkozik; kivételesen pedig zordonabb vidéken előadhatja magát teletésre szalmás trágyával, vagy polyvával való beteretése.

Annál több gondot okoz a lucernás fenn-tartásánál: az *aranka*, mely az első kaszálástól az utolsóig a gazda figyelmének a központjában kell álljon, hogy a lucernájától távol tarthassa. Ez teszi indokolttá azt, hogy az ápolás rendjén egy külön fejezetben vegyük tárgyalás alá az *aranka ellen való védekezést*.

Védekezés az aranka ellen.

Az aranka virágos élősdű növény, sem gyökere, sem levele nincsen s így a talajból táplálékot felvenni nem képes, sőt a más növény által felvett tápanyagot is csak ugy használhatja fel, ha azt a felvevő növény asszimilálta is. Fennmaradása tehát kizárólag más növényekre van utalva, s ha ilyen növényeket nem talál, magára nem élhet meg, elpusztul. Leginkább otthonos a lóherén és lucernán, ha ezekre rátalál gyorsan elszaporodik, egy telep-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kényes és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda!

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai örömlődő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

ről azonban nem terjed tovább soha úgy, hogy a megtámadott növényeket el ne pusztítsa, de az elhalt növények után elpusztul maga is.

Ha nem talál lóherére és lucernára, reá veti magát más növényekre is. Láttam valamennyi vadon élő pillangos virágú növényen, továbbá a kenderen, lenen, ritkán a tengerin, árpán, kölesen is fellelhető, igen gyakran fészkel meg magát az akácán is.

Az aranka tápanyag; szükségletét a száran képződött *tápszivók* (haustoriumok) által veszi át a megtámadott növény szárából, melyet többszörösen átkapcsolni szokott, s minden ilyen átkapcsoló gyűrűn, egymás mellett számos tápszivót fejleszt, úgy, hogy azok miatt a szó átvitt értelmében, a megtámadott növény „ezer sebből vérzik”.

Az aranka, szaporodása ivari és ivartalan, az elsőhöz természetesen a magvak, az utóbbihoz pedig az indák szolgáltatják az alapot.

A magvak, mint más virágos növény magvai a földben csirázni kezdenek. A csira kelőt és gyököt fejleszt. A gyök alig pár mm. hosszú, tompa végű, gyökshőrei hiányzanak s így tápanyag felvételére alkalmatlan. A kelő, ha idegen növényre nem talál, 10–20 cm. hosszúságra is megnő. Ha a csirához közel idegen növény van, a kelő — az inda — átkapcsolja, tápszivókat bocsát bele, mely után a kis gyök elszárad s az új növény egyedüli támasztéka az átkapcsolt idegen növény lesz. Ha azonban a kelő nem talál idegen növényre, 10–20 cm. hosszúságra is elhúzódik a földön, mintegy keresve az idegen növényt, melyre rá vetesse magát. Ebben a nevezetű, várakozó állapotban marad 2–3 hétig. Ha a 2–3 heti időközben nem akad utjában idegen növény — megkezd az összehuzódást s egy-egy és félhónap alatt annyira összehuzódik, hogy csak alig pár cm. helyet foglal el, — majdnem egyenlő hosszúságu lesz a gyökkel. Ilyen összezsugorodott állapotban, mint ezt virág-cserépben tenyésztésnél alkalmam volt tapasztalni, megtartja életképességét egy félesztendeig is. Ha e félév alatt a csirázása helyén idegen növény fejlődik, vagy a csirázási telepről ember, állat vagy szél által tovább vitetve jut idegen növény közelébe, azon mindjárt elhelyezkedik, megkezd a berendezkedést, tápszivók fejlesztésével a tovább szaporodásra.

Ha az aranka lucernával vetett területen csirázik ki, a magból kialakult indának bő alkalma van a közel egymás mellett álló lucerna növényen elhelyezkedésre, melynek számára tápszivókat bocsát, azt többszörösen átkapcsolja s azután már csupán az indák által, a vízbe dobott kő hullámgörűje szerint — körbe — folytatja szaporodását. Az indák az egyszer megfogott növényt addig nem eresztik el, míg azt teljesen meg nem semmisítetik; e közben azonban virágot fejlesztenek és magot érlelnek, úgy, hogy a kipusztult, színéről közönségesen *kiegettelnek*, nevezett foltokon elszáradt, de érett magvakkal bíró s azokat hullató aranka növények állanak, melyek a kis területen 6–10 évre is kockázatosá teszik a lucerna, vagy lóhere termesztését.

Azt a kitartást, melyet az új növény a csirázástól az elhelyezkedésig mutatott be, jóval túlhaladja az a szívósság, mely az aranka magvak csirázó képességének megtartásánál észlelhető.

A földre hullott s alászántott aranka mag, 6–10 évig is maradhat a földben, a nélkül, hogy elveszítene csirázó képességét. A takarmánnyal felvett arankamagot a ló, szarvasmarha, sertés, de sőt az ezeknél tökéletesebben emésztő juh is, emésztetlen ürítik ki, melynek több mint 60% megtartja csirázó képességét is.

Az állatokon emésztetlenül keresztül ment aranka magvak, ha a trágyatelepbe kerülnek s ott a legokoszerűbb kezelésben részesítettek is, 30–40% kicsirázik.

Ugy az aranka magjának, mint a csiránövénynek imént látott kitartása és szívóssága

mutatnak utat arra, hogy az arankával szemben való védekezésnél kiváló sulyt fektessünk a vetőmagvak aranka mentesítésére.

Az arankamentesítés legbiztosabb módja, ha saját termésű magot használunk vetésre, s azt a termő földön aranka mentesítjük. A vetőmagvizsgáló állomások olomzárólása teljes biztosítékot nem nyújt, mivel az olomzárólás alá vett zsáknak nem az egész tartalma, hanem annak csak csekély hányada vizsgálatik meg s így nincsen kizárva, hogy a vizsgálatlan maradt nagyobb részben 1–1 aranka mag elő né forduljon, amint ezt a gyakorlati élet számtalanszor igazolta is.

Hogy az arankának a magról való elszaporodásával szemben sikerrel vehessük fel a védekezést, nem szabad megelégednünk az arankának csupán a lucernások és lóheréseken való irtásával, hanem bárhol feltaláljuk az arankát a gazdaság terén, azt *gyökeresen* kiirtani köteleességünknek tartjuk. Arra pedig különösen gondunk legyen, hogy a réteken s más takarmányt termő helyeken talált foltok megégetessenek, mivel ezekről a mag a takarmány közé keveredik innen pedig, mint a mag szívósságánál láttuk, az állatokon keresztül a trágyába, a trágya utján pedig a szántóföldre kerül, s azt 6–10 évre is megfertőzi. Ha ilyen széles körre nem terjesztjük ki az arankaitást, a vetőmagok termő helyének arankamentesítése célunkhoz vezetni nem fog.

Az aranka elszaporodásának legnagyobb arányát az indái által fejt ki. A magról keletkezett folt ugyanis amint láttuk, kör alakban, megszakítás nélkül terjed tovább-tovább, mindaddig, míg a területen egy szál lucernát talál, s így, ha emberi kéz nem avatkozik közbe, az aranka rövid idő alatt, az egész területet kipusztítja s utána természetesen maga is elpusztul, de mielőtt elhalna, nagy mennyiségű magot hagy vissza maga után, hosszuidőre ellátja a talajt fertőző anyaggal.

Ha szabadjára hagyjuk, nem irtjuk az arankát, az indák utján való elszaporodása, minden kaszálás után megsokszorosodik. Az aranka ugyanis indáival keresztül-kasul úgy átszővi a lucernát, hogy az éppen mint a juhon jól alakult gyapju takaró, egy zárt „bundát” képez, melynek lemesztésére többször kell a kaszát ugyanazon helyre vágni, minek következtése lesz azután az, hogy az aranka indáiból vágott kisebb-nagyobb darabok mindenike külön-külön, önálló élet folytatására képes. Ezek a darabok tehát, ha a szárítás és gyűjtés alkalmával, gereblyén, villán vagy járműven stb. tovább vitetnek, mindenütt ott, ahol elhullanak, egy-egy új arankás folt felépésének vetik meg az alapját. Az indáknak eme természetes és mesterséges uton fennálló szaporodó képességénél fogva 2–3 kaszálás elég arra, hogy az első ízben magról keletkezett néhány arankás foltból, az egész lucernást behálózó sűrű foltok támadjanak, melyek már a fellépés évében, de a következő évben minden esetre, kiöljék, tönkre tegyék a lucernást.

Az aranka elszaporodásánál, mint az az indák leírásából is kivehető a legnagyobb szerepet az indák visznek, ami felhívja arra, hogy az arankával szemben való védekezésnél is, az indák irtására, megsemmisítésére kell a legnagyobb gondot fordítani. Ha az indák irtását sikerrel végezhettük el, a magról való szaporodás meggátlása a feladat könnyebb része lesz.

(Polyt. köv.)

Rózsák levéltetvei ellen.

A rózsákat nálunk gyakran ellepő levéltetű, *Aphis* avagy ujabban *Siphonophora rosae* ellen, mint általában az alacsonyabb növényeken pusztító levéltetvek ellen, éppenséggel nem nehéz a védekezés, mert ezekhez a növényekhez könnyen hozzáférhetünk bármiféle irtószerrel. A rózsalevéltetű esetében azonban mégis csak bonyolódottabb a dolog, még pedig azon

okból, mert a rózsá disznóvénny és hozzá nem csak szépségéért, hanem illatáért is kultivált disznóvénny, s így a védekezést lehetőleg olyképen kell végrehajtani, hogy a rózsák szépségüket és illatukat még ideiglenesen se veszítsék el.

Éppen ezért úgy gondolom, hogy a thanatonról, amennyiben lehetséges, óvakodni kell. A dohánylug-kivonat kétségtelenül a legegyszerűbb és leghathatósabb szer a levéltetvek ellen. Thanaton néven minden nagyobb dohánykereskedésben kapható, de a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete is árulja (Budapest, V., Alkotmány-utca 31.). Mínt hogy azonban a thanaton erős mérge, azért csakis hatósági engedély ellenében szolgáltatják ki, amelyet a községi előljáróság, szolgabíróság, rendőrkapitány-ság s a vármegyei gazdasági egyesületek állítanak ki. Egy öt kilogrammos doboz ára 6 korona, 1300 grammosé pedig 2 korona. Vigyázni kell rá annyiban, hogy hűvös helyen tartandó, mert egyébként hamarosan megromlik. A thanatont használatra vízzel hígítjuk és pedig olyképen, hogy 100 liter vízre 2–4 kiló thanatont számítunk, s ezzel az oldattal jól megpermetezzük a levéltetves rózsákat. A permetezés száraz, napos időben történjék, mert az eső könnyen lemossa a dohánylug-oldatot a rózsákról. Ha ez előfordul, újra kell permetezni; egyébként egyszeri permetezés könnyen érhetőleg ritkán vezet sikerre, azért a permetezés addig folytatandó amíg levéltetű jelentkezik. Különösen tavaszkor kell a rózsákra ügyelni, s ilyenkor, még a permetezés után is gyakran megjelenő néhány levéltetűt egyszerűen kézzel megölni, vagy ha nagyobb a rózsatelep, újra kell permetezni.

A thanaton helyett egyszerűen közönséges kapadomány-főzetet is használhatunk, ha a thanaton nem szerezhető be könnyen. Am úgy a thanaton, mint ez a főzet azal a hátránnyal bír, hogy a rózsát barna foltok alakjába belepi, s emellett szagával teljesen elnyomja a rózsá illatát. Éppen ezért több másféle permetező szer is szokás alkalmazni, amelyek mind egyképen használatosak, s a közülök való választást a helyi körülmények döntenek el.

Ezek a permetező szerek a következők:

1. A szappanos víz, úgy készül — amint ezt a Rovartani Állomás ajánlja, — hogy a közönséges házi szappant vízben feloldjuk, 100 liter vízre 1–2 kg. szappant számítva. Hogy a szappan szaporábban oldódjék, tanácsos azt minél jobban felaprózni, s a hozzávaló víz egy részében felforralni. Hidegen, vagy még inkább langyosan permetezve, s a permetezést többször ismételve a levéltetvek ellen jól beválk.

2. A petroleum emulsió. A petroleum kitűnő rovarirtó anyag, de tisztán nyersen alkalmazva a növényt is tönkreteszti, azért fel kell azt hígítani. Hanem ez egyszerűen vízzel nem lehetséges, mert a víz meg a petroleum nem keverednek, azért a petroleumból szappan segítségével emulsiót kell készíteni a következő módon. Egy liter vízben felaprózunk 10 dkgr. közönséges házi-szappant és felforraltjuk. Akkor a tűzhelytől távol, hozzáöntünk két liter petroleumot, amelyet edényestől meleg vízbe állítva, — tehát nem tűzön! — előbb megmelegítettünk. A forró szappanos vizet és a megmelegített petroleumot összeöntve, azon melegében mindaddig (10–15 percig) kavargatjuk jukás fakanállal, amíg tejfel sűrűségű nem lesz. E petroleum-emulsiót 14–20-szorosan kell hígítani.

3. Rovarpor-oldat. Az összes permetező szerek közül ez talán a legalkalmasabb, mert gyorsan hat és üvegházban sőt szobában is könnyen használható. Régente entomoktin néven készen is kapható volt efféle oldat, ma már azonban ezt nem igen készítik. Azonban egyszerűen előállítható. A rovarpor — közönségesen Zacherlin néven ismeretes — vételnél arra ügyeljünk, hogy csakis jól elzárt, üvegházban eldugaszolt árut vegyünk, mert a szabadon álló rovarporból a hatóanyag elpárol-

gott. Erre különben az eltartáskor is vigyázni kell. Ha megfelelő rovarport kaptunk, akkor három kiló zöld, vagy káliszappant 10 liter meleg vízben minden keverés, vagy sietés nélkül feloldunk, s ebbe a szappan oldatba belemosunk 1½ kiló (illetve mindig a víz mennyiségének megfelelő) rovarport. Ha a por és a szappanoldat egyenletesen elkeverődött, akkor felhígítjuk az egészet 90 liter állott vízzel.

Ezekon kívül még egész serege ismeretes a levéltetvek ellen használatos szerekeknek, amelyekre azonban, feleslegesnek tartom kitérni. Megjegyezni kívánom azonban, hogy a permetező anyagok használatánál mindig figyelembe veendő, hogy eső után, ha t. i. még a levéltetvek elpusztulása előtt esnek, újra kell permetezni, s hasonló képen, különösen tavaszkor, a levéltetvek megjelenésével, amivel a levéltetvek elszaporodásának mindjárt elejét vesszük.

Ha a rózsák a szabadban állanak kiültetve, akkor csakis a permetezés az egyedüli ellenszer a levéltetvek ellen, ha azonban a rózsák vedrekben állanak, akkor azokat nem kell permetezni, hanem sokkal egyszerűbben meg lehet őket szabadítani a levéltetvektől.

Ilyen esetben kerestünk valamely jól elzárható és lehetőleg kevésbé tűzveszélyes helyiséget s ide hordjuk össze a rózsákat. Előzőleg be kell szerezni megfelelő mennyiségben (ez mindig a helyiség nagyságától függ) közönséges kapadohányt. A helyiséget jól el kell zárni, s ott néhány bádognálban, vasalóban, stb. alkalmas edényben, izzószenet elhelyezni s mikor mind ez meg van, a parázsra bőven jó nedves dohányt szórni mindaddig míg a füst egészen sűrű nem lesz a helyiségben. A vasalókat himbálni is lehet, illetve, jó rájuk kályhacső darabokat rakni. Ajánlatos a rózsákat is jól megnedvesíteni, behordás után, hogy a dohány füstből a ható anyagjában hozzá tapadjon.

A füstölés leghelyesebben este történik s a rózsákat reggelig a füstben hagyjuk. Amikor azután bemelegyünk a helyiségbe a rózsákat jól megrázzuk, hogy a rajtuk maradt levéltetvek lehulljanak, azután a rózsákat kihordjuk, a helyiséget kiszellőztetjük, a földön, vagy a padlón döglöve, esetleg csak kábultan fekvő levéltetveket összesepertetjük s elégettetjük.

Ennek az eljárásnak az az előnye, hogy amint a rózsák a szabadba kerülnek s füstölés után, nem sokára elvész róluk teljesen a kellemetlen dohány szag, ellenben a permetezések esetében, a permetanyag szaga sokáig megmarad a rózsán. Eppen ezért újabb a szabadban álló rózsáknál is megpróbálták a füstölési eljárást, ami nedves időben és teljes szélcsend esetén többször sikerre is, vezetett s bizonyára de egyébként nem könnyű a vele való bánás, mert a legcsekélyebb szellő esetén is sikertelennek bizonyul.

Taschenberg: Schutz der Obstbäume című munkájában olvasom, hogy Dániában az »Aphitoxin« néven olyan folyékony nicotin praperátumot hoztak forgalomba, amelyet fel kell forralni a rózsák alatt, s a felszálló forró gőz megöli a levéltetveket. A szert s az eljárást közelebbről nem ismerem, s ezért nem tudok róla véleményt sem mondani.

Dr. Rapaies Raymund.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A tehének miskárolása.** A fejős tehének petefészkének eltávolítása, miskárolása, ugy svájcben, mint Franciaországban is egyre jobban terjed, mert jó eredményeket mutat ez az eljárás. Legszembetűnőbb hatása a miskárolásnak az, hogy a tejelés időszaka 20-24 hónappal meghosszabbítható. A miskárolt tehének legalább 1300-1400 literrel több tejet adnak a szokottnál — a miskárolást követő évben, ugyanazon takarmány és ápolás mellett. De nemcsak több tejet adnak, hanem jobbat is, a tej t. i. zsirosabb. A miskárolt tehének a tapasztalás szerint hamarabb és jobban felhiznak, mint a nem miskároltak. A genő közvágóhídon gyűjtött

adatok azt bizonyítják, hogy a miskárolt hizott tehének vágósulya átlag 5-6%-kal nagyobb a miskárolatlanul hizalt tehének vágósulyánál. A francia és a svájci tenyésztő gazdák a miskárolást a 4-ik borju után eszközlik, akkor tehát, amikor a tehének nagy része ugyanis must-rálásra és hizóba kerülne. Így azonban még két évig jól fejhetők s azután felhizlaltatnak.

Az említett nagy előnyök tényleg olyanok, amelyek a miskárolást ajánlják; leginkább ajánlja azonban ezek mellett az a tény, hogy teljesen veszélytelen a műtét, ha gyakorlott szakértő végzi.

+ **Az arankairtás tíz parancsolata.** 1. Csak arankamentes vetőmagot vess. 2. Soha se feledd, hogy talajod is fertőzve lehet az aranka magjával. 3. Herésedet állandóan szemmel tartsd, ha foltot nem is látsz, vizsgálód, nincse a herenövények között elrejtőzve kuszó arankaszál. 4. Az arankát mielőtt észre veszed, irtsd ki alaposan, nehogy magot érleljen. 5. Az arankát irtsd ki a következő módon először: a foltot kaszáld le a foltnál legalább egy lépéssel nagyobb területen, a kikaszált részeket gondosan gyűjtsd össze s szállítsd el a földedről ponyvába csomagolva, nehogy az elejtett arankaszálak herésedet megfertőzzék. Másodszor: a lekaszált folt helyét legalaposabban kapáld fel, a növényi részeket temesd mélyen a föld alá, hogy elkorhadjanak. 6. Nehogy üres foltod maradjon, vedd be az irtás helyét lucernában lucerna maggal, lóherésben tavaszkor biborheremaggal, őszkor lóheremaggal. A irtott foltot, különösen a szélét, ezen túl is kísérd figyelemmel, nehogy az aranka újra felüsse a fejét. 7. A tarlóhere arankamentesítésére fordítsd a legnagyobb gondot; ha nagyon arankás, azonnal szántsd ki. 8. Maglóhere kaszálásakor minden kihagyott arankafoltért fizess kaszálásodnak 4 fillért s a folt kiirtásával ne késsél. 9. Cséplés után a here arankás hulladékait trágyadombra ne hordd, hanem semmisítsd meg, ne hogy a trágyával meg fertőzd a földet. 10. Ha magtermelő, vagy különösen ügyelj a nagy arankára, mely a közönséges herefoltó arankánál sokkal veszedelmesebb, mert magja a heremagból ki nem rostálható, ez ellen tehát csakis a földön való irtással védekezhetsz. Ha ezt elmulasztod, heremagod husz koronával fog kevesebbet érni. Ha pedig a nagy arankát nem ismered, küld be valamely magvizsgálóállomásnak, ahol díjtalanul határozzák meg.

+ **Sok a cserebogár.** Nálunk is másfelé is az országban igen sok a cserebogár. A magyar kir. állami rovarügyi állomás átirata szerint a cserebogár irtása aként végzendő, hogy a megjelenő cserebogarak napról-napra a hajnali órákban a fákról lerázandók és forró vízzel megöleendőek. Az így gyűjtött cserebogár mézzel, meszes anyaggal keverve trágyának, vagy tisztán megszáritva és szárazon eltartva még télen is baromfi eleségnek használható fel. Sertéssel a cserebogarat nem szabad etetni, mert a bogárban egy veszedelmes bélféreg alakja él, mely a sertés gyomrába kerülve, legtöbbször annak elhullását okozhatja. Ha a közönségnek az irtás mikéntjére még bővebb utmutatás szükséges, azt a rovarügyi állomás (Budapestben) mindenkinek megadja.

EGYLETI ÉLET.

Az E. G. E. kolozsmegyei osztályának intézőbizottsági ülése.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsmegyei osztálya 1911. évi április hó 15.-én Kolozsvárt, a megyeház tanácstermében tartotta intézőbizottsági ülését.

Elnökölt: Dózsa Endre alelnök.

Jegyzett: Csérer Lajos dr. szakosztályi előadó.

Jelen voltak: dr. Szentkirályi Ákos, Páska Zoltán, Wolszky Győző, br. Huszár Pál, gy. Rosenberger Sándor, Bárdos Péter, Kis Lajos, Jóna Samu, Juhász Árpád, Fekete Antal, Kovács Béla, dr. Seyfried Károly, Vásárhelyi Géza,

Szentiványi József dr., Kerekes Lajos, Bácsy Gyula, Tokaji László, Török Bálint és Deritei István, Jakab P. János kisgazdák.

1. Elnök üdvözli a megjelenteket s az ülést megnyitja.

2. Olvassatik a m. kir. földművelésügyi miniszter leirata, hogy a szakosztály felterjesztésére kiküldi a kendertermelési szaktanárt a megye kendertermelő községeibe *községi közös kenderáztatók tervezésére*.

Örvendetes tudomásul szolgál, a szaktanárnak a szakosztály annak idején a kezére fog járni, s erre felkéri a főszoigabirói hivatalokat.

3. U. a. leirata olvassatik, hogy a szakosztály felterjesztésére Ketesd, Teke, Magyar-szovát községek részére kedvezményes áru gyümölcsoltványokat engedélyezett. Előadó jelenti, hogy még 10 község kapott a székely kirendeltség útján ingyenes, vagy kedvezményes áru gyümölcsoltványt. — Örvendetes üdásul szolgál.

4. Olvassatik az erdélyrészi miniszteri kirendeltség átirata, mely szerint a tavalyi árvíz-károsultak részére e tavaszon 2000 kor. áru kedvezményes zabvetőmagot engedélyezett.

Köszönettel tudásul szolgál. A kiosztás Bács, Magyarnádas, Egeres, Bogártelke, Mákó (árpa), Magyargorbó, Válaszút, Kide községekben megtörtént.

5. U. a. átirata olvassatik, hogy a községekben rendezendő szántás-versenyekre és ekepróbákra 150 kor. kirendeltségi segélyt küld. Ezt a szakosztály kérte volt, és jelenti előadó, hogy Gyaluban április 30.-án az első ekebemutató nagy sikerrel, sok kisgazda jelenlétében megtörtént, s a szántásversenyre 14 gazda állott ki.

Tudomásul szolgál azzal, hogy a másik két szántás-verseny rendezésével az elnökség megbizottik.

6. U. a. átirata olvassatik, mely szerint a földművelésügyi miniszter hozzájárult, hogy a kirendeltség a tavaly végzett helyszínelések alapján Bács, Kajántó, Györgyfalva, Teke, Bátos, Magyargyerőmonostor, Magyarbikal községekben 1911-ben az államsegélyes legelőjavítási munkálatokat 5150 kor. összköltséggel megkezdhesse.

Örvendetes tudomásul szolgál, s fel fogják kérni a főszoigabirói hivatalokat, hogy a kirendeltséget ezen munkájában hathatósan támogatassák.

7. Olvassatik a kolozsvári m. kir. gazdasági felügyelőség átirata, mely szerint a m. kir. földművelésügyi miniszter ur az idej járási tenyészállatdíjazásokra 4000 kor. államsegélyt engedélyezett.

Örvendetes tudomásul szolgál, s azzal adatik ki az elnökségnek, hogy érintkezésbe lépve a főszoigabirói hivatalokkal, a fentiekhez képest intézkedjék, hogy a nyár folyamán a tenyészállatdíjazások vagy minden járásban, vagy csak a kimaradt gyalui, mócsi, tekei mező-örményesi járásokban és Kolozs városban rendeztessék.

8. Előadó jelentést tesz, hogy a kolozsmegyei gazdakörök részére a februári határozat alapján május hó 21.-én a kolozsvári gazdasági akadémia telepére tanulmányi kirándulást terveznek. Azonkívül, ha elegendő jelentkező lesz, június hó közepén Debrecen gazdasági viszonyainak a tanulmányozására rendeznek kisgazdák részére 3 napos tanulmányi kirándulást.

Tudomásul vétetik, a kivitellel az elnökség megbizottik, s a költségekre 100 kor. engedélyeztetik.

9. Előadó jelenti, hogy a szakosztály megbizásából *Daróc* községben Wolszky Győző szaktanár a gazdakört megalakította. Bemutatja az előadó a választói, gyalui, magyarnádasi, kiskölpösi, mezőörményesi gazdakörök évi jelentését 1910. évről. — Tudomásul szolgál.

10. Előadó jelenti, hogy az elnökség felterjesztést tett a m. kir. földművelésügyi miniszteriumhoz, hogy vármegyénk szőlőtermelő talajait is vizsgálta meg az agrógológusok-

kal, amennyiben az új telepítés itt sok helyen megindul. — Tudomásul szolgál.

11. Előadó jelenti, hogy az 1910. év szeptember 4.-én tartott kolozsmezei gazdaköri értekezleten az alispán javasolta, hogy a megyebeli gazdakörök, szövetségeket az egységes működés, a vármegyével s állami hatóságokkal való kontaktus elérése céljából valamely egységes gazdasági központba, szövetségbe kellene összehozni. Annak idején felkérték dr. Seyfried Károly gazdasági akadémiai tanárt, tanulmányozná a gazdasági szövetségek újabb alakulásait, melylyel a közéletbe lehetne vonni a kisgazdák nagy rétegeit.

Dr. Seyfried Károly elmondja gondolatát és körültekintéssel szerkesztett tanulmányát; párhuzamot von a régi megyei gazdasági egyletek, a kolozsmezei szakosztály s az újabb gazdakörökből alakult gazdasági szövetségek szervezetéről, működési irányairól, s arra a konkluzióra jut, hogy a vármegyei egyletekben csak a birtokosság volt képviselve, tehát egyoldalú; a szakosztály a kinevezett tagjaival inkább hivatalos keret; de legigazabb lenne, ha a birtokosság, kisgazdák, gazdakörök bevonásával az egyenlő jogok és egyenlő kötelezettségek elvénél fogva a vármegyei gazdasági szövetség formájában új alakulás támadna, mely önállóságánál fogva minden érdeket képviselne, s saját erejére is támaszkodva, nemcsak gazdasági gyakorlati ügyeket intézne, de agrárpolitikai szempontokból is kimondaná véleményét, — de az önérték szempontjából kívánatos, hogy a vármegye minden jóra való gazdája belépjen a szövetségbe, mely lehetne a vármegye véleményező fóruma, de önállóan is működhetne. Elérkezett-e már ennek az ideje, a kérdést nyitva hagyja, — tagtársaitól kér véleményét.

Tokaji László örömmel látná a kisgazdák tömörítését először egy vármegye, s majd fokozatosan: az egész erdélyi részre kiterjedően. Addig azonban, amíg az ily irányú tömörítés sikerre nem vezetne, az E. G. E. kolozsmezei osztályát feltétlenül fenntartandónak véleményezi.

Bácsy Gyula Tokaji László véleményéhez csatlakozik, azon hozzáadással, hogy agrárpolitikai szempontból szükség van egy önálló független gazdasági szövetségre.

Az alispán, Szentkirályi Ákos dr., Cséser Lajos dr. és Bárdos Péter divergáló felszólalásai után elnök összegezte a felfogásokat:

A szakosztály miniszterileg jóváhagyott alapszabályok alapján létezik s a törvényhatóság határozatából végzi a megyei hivatalos gazdasági ügyeket, választott tagokkal, tehát bizonyos fokig hivatalos intézmény; bár olyan ügyekben, amelyeket az anyaegylet, az E. G. E. átadott, gazdasági ügyekben is eljár. Tagjai között, az intéző-bizottságban is kisgazdák is vannak, s külszervei a gazdakörök. Ez a szakosztály fokozódó tevékenységgel, eddig a vármegye megalapításával elvégezte dolgát. Hogy működését függetlenítse részben az E. G. E.-től, részben a vármegyétől, — kivált az agrárpolitikai kérdésekben — az a mai felszólalók divergáló felfogásából nem tűnik ki. Ajánlja, hogy vitessék ki a kérdés a vidékre és ezen célból jó lesz, ha az idején járási tenyészállatdíjazások idején vidéki gazdagyűléseket tartanak s ha ott egy autonóm új gazdasági szövetségnek a gazdaközönség minden rétegéből mind több és megfelelő számú híveket tudnak toborozni, ám a szakosztály védő szárnya alatt meg lehet kísérelni a vármegyei gazdasági szövetség szervezését, s idővel, ha ez megerősödik, részben átveheti a szakosztály működését, s ha az egységes kapcsolatot megtalálják a vármegyével szemben, önállóan is átveheti a régi gazdasági egyletek mintájára a vármegyei gazdasági ügyek, agrárpolitika intézését s hivatalos ügyek véleményezését, de figyelmeztet, hogy amíg a mai szakosztály államsegélyvel, az E. G. E. s a vármegye támogatásával elvégzi a maga dolgát, az új gazdasági szövetség csak önálló erőtűzés esetén lesz életképes.

A szakosztály hozzájárul az elnök véleményéhez s a nyáron a járási gazdagyűléseken szélesebb körben fog ez ügyben propagandát végezni.

12. Az indítványok során gy. Rosenberger Sándor felpanaszolja, hogy a kolozsvári vármegyénél a városi tejvizsgáló közegek szabálytalanul járván el, a tisztességes tejtermelőt is zaklatják.

Dr. Szentkirályi kiegészítő indítványával elhatározta a szakosztály, hogy átír Kolozsvár város tanácsához, rendezné a tejvizsgáló közegek eljárását, erről dolgozzon ki egy szabályzatot, s azt mihamarabb közölje a vidéki tejtermelőkkel, hogy így egyrészt a bejövő tej szabályszerűen vizsgáltsék, másrészt pedig a hamisított tej lassanként kiszorítsák Kolozsvár piacáról.

13. Jósá Samu indítványozza, hogy a szakosztály és a hatóságok foglalkozzanak a falusi iskolát kijárt, u. n. ismétlő iskolások egységes szellemi foglalkoztatásával, mert ép ezen átmeneti korban felügyelet nélkül lévén a falusi serdült ifjuság, sokszor káros irányban fejlődik erkölcsé.

Szakosztály helyesli az indítványt s felhívást fog intézni a gazdakörökhöz, tanügyi egyletekhez s hatóságokhoz hogy megóvando a falusi fiatalokat az erkölcsi elfajulástól, igyekezzenek a községekben ifjusági zene, dal, vagy olvasó egyleteket szervezni, amire a százasok földjén minden községben van példa.

14. Egyéb tárgy nem lévén, a gyűlés bezáratott.

Meghívó.

Az Erdélyi Jellemű Magyarfalta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének igazgatóválasztmánya f. hó. 29. én, (hétfőn) d. u. 3 órakor, a Kolozsvári Kaszinó kis termében ülést tart, melyre az igazg. választmány tagjait tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. A jóváhagyott alapszabályok bemutatása.
2. Az egyleti működés megkezdése.

Kolozsvártt, 1911. május hó 24.

Br. Jósika Gábor
elnök.

Az „Erdélyi jellemű magyarfalta szarvasmarhát tenyésztők egyesületé”-nek f. évi április hó 9.-én tartott közgyűlésén módosított alapszabályait a földm. miniszter 60313—1911 sz. alatt jóváhagyta, illetve bemutatási záradékkal látta el.

Gazdakörök a gazdasági akadémián. A kolozsmezei gazdakörök tagjai az E. G. E. kolozsmezei osztályának kezdeményezésére és vezetése alatt, f. hó 21.-én mintegy 130—150-en jöttek be Kolozsvárra a gazdasági akadémia berendezését, állattenyésztését, növénytermelési kísérleti telepét és mezőgazdasági gépeit megtekinteni. A gazdakörök közül, többnyire elnökeik vezetése alatt ott voltak a: szászlonai, fenesi, kis- és nagykapusi, gyalui, kalotaszenti királyi, türei, bogártelki, szucsáki, daróci, magyarnádasi, györgyfalvi, válaszuti, kolozsi, nagysármási és kolozskarai gazdakörök. Minthogy olyan nagyszámmal gyűltek be a kisgazdák, négy csoportra oszolva kalauzolták őket Juhász Árpád, Jászberényi András, Juhos Lajos és Farkas Árpád gazd. akad. tanárok. A kisgazdák legnagyobb érdeklődést a gépek iránt mutattak, melyeknek szerkezetét, kezelését, előnyeit és hátrányait a vezető tanárok szakszerűen ismertették. Érdeklődéssel nézték a sertéstelepet valamint a kísérleti telep összehasonlító trágyázási stb. kísérleteit. A tehénésztet megtekintése után a tejházat nézték meg, melynek ragyogó tisztasága méltán köthette le a figyelmüket. A reggel 8 órától 1.-ig tartó szemléltető séta után, közös ebéd volt az akadémia konviktusában, melyen ott voltak: Dózsa Endre alispán,

sz. o. elnök, dr. Cséser Lajos sz. o. előadó, Péter Béla gazd. ak. igazgató, Juhász Árpád, Seyfried Károly, Jászberényi András, Juhos Lajos, Farkas Árpád gazd. ak. tanárok. A telepítési felügyelőség részéről: dr. Acsai István, Borbély József, Seszlai István. Több vidéki birtokos: Kovács Béla, Konya Gyula, Farkas Albert, Rosenberger Sándor, Gajzágó Jenő stb. Wolszky Győző, Benkő András, dr. Bittera Miklós, Benedek Márton, Török Bálint, Fekete Antal és még sokan.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Néptanítók és gazdasági tanítónők mezőgazdasági kurzusa. A földmivlészügyi miniszter az alsóbb fokú ismétlőiskolákhoz a gazdasági tárgyak tanítására hivatott népiskolai tanítók, illetve tanítónők gazdasági kiképzése céljából folyó és július 18-tól bezárólag augusztus 18-ig: az algyógyi, békéscsabai, csikszeredai, hódmezővásárhelyi, szilágyosmlyói, földmivlésziskoláknál 20—20 néptanító, kecskeméti földmivlésziskolánál pedig 20 tanítónő részére mezőgazdasági tanfolyamot rendez. A tanfolyamon résztvevő tanítók (tanítónők) 100, azaz: Egyszáz korona általányt élveznek, melyből 40 K. ellátási díj levonása után 30 K. a jelentkezéskor, 30 K. pedig a tanfolyam befejezésével fog kifizettetni. A tanfolyamon résztvevő azon néptanítók (tanítónők) részére, kik a legnagyobb szorgalmat és a legjobb előmenetelt fogják tanusítani, a földmivlészügyi miniszter minden egyes iskolánál egy-egy 100, 50 és 50 K-s, összesen három ösztöndíjat engedélyezett. Ezeket az ösztöndíjakat a miniszter kiküldöttje a vizsgán fogja az illetőknek kiosztani. A tanfolyamokra tényleg alkalmazásban levő olyan néptanítók (tanítónők) vétetnek fel, kik mezőgazdasági tanfolyamot még nem végeztek. Felvételi kérvényt a földmivlészügyi miniszterhez kell címezni és folyó év június 5-ig az illetékes tanfelügyelőségnek benyújtani. A jelölést a tanfelügyelőség javaslatára a vallás- és közoktatásügyi miniszter teljesíti.

Gyógynövényértékesítési tanfolyamot rendeztet a földmivlészügyi kormány július hónap 26.-tól kezdődőleg nyolc napig a kolozsvári gazdasági akadémián. A tanfolyam hallgatói: lelkesek és tanítók lehetnek, akik ingyen lakást és utiköltségük megtérítésére 64 korona általányt kapnak. A felvételnél előnyben részesülnek a hegyvidékiek felvidékiek, vagy azok, akik az erdélyi miniszteri kirendeltség területén működnek. Felveszik azonban azokat a lelkeseket, tanítókat is, kiknek működési területén a nép gyógynövényeszedéssel foglalkozik. A felvételi kérelmeket a földmivlészügyi miniszterhez kell címezni és július 15.-ig a kolozsvári gazdasági akadémia igazgatóságánál kell beadni.

Tenyészapaállatok beszerzése. Gyakori eset, hogy a főszolgabírák, mint a járási mezőgazdasági bizottságok elnökei, a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894: XII. t. c. 25. szakaszában jelzett hatáskörük téves magyarázatával a községeket bizonyos indokokra való tekintettel, fölmentik a szabályszerűen kötelező számú tenyészapaállatok beszerzéséről, vagy csak az anyaállatok számárányának meg nem felelő kevesebb számú apaállat beszerzésére kötelezik. Minthogy ezen eljárás következtében az apaállathány folytán az állattenyésztés érdekei több községben károsodást szenvedtek, a földmivlészügyi miniszter az alispánokhoz intézett rendeletében rámutat a főszolgabírák által követett téves és helytelen eljárásokra. Az idézett törvény 26. szakasza szerint ugyanis annak megállapítása, hogy valamely község mennyiben menthető fel az apaállatbeszerzés kötelessége alól, a földmivlészügyi miniszter hatáskörébe tartozik és a járási főszolgabírának csak arra terjedhet a községek kötelezettségén könnyítő rendelkezése, hogy a törvény 27. szakasza alapján egyes községeknek megengedheti a közös apaállat-

tartás céljából más községekkel való egyesülését. Ez alapon felhívja a miniszter az alispánokat, utasítsa a fősztolgabirákat, hogy a jövőben a fentebbiek értelmében járjanak el.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Losonci Bánffy Dezső báró

v. b. titkos tanácsos, kamarás, volt miniszterelnök, a református egyház főgondnoka, országgyűlési képviselő, nagybirtokos e hó 24.-én elhunyt. Igaz magyar államférfi, fajának és nemzetének hűséges vezérő harcosa volt, aki mint közigazda is kiválóan megállotta helyét. Egyletünk tisztelt és szeretett elnöke: Br. Bánffy Ernő az elhunytban testvérbátyját gyászolja. Nyújtson enyhülést nagy veszteségével szemben mindnyájunk mélységes részvéte. Legyen csendes és nyugodalmas a magyar nemzet nagy halottjának pihenése!

— **A kecskeméti gazdaggyűlés.** A kecskeméti gazdanagygyűlés az eddigi jelekből ítélve, sikeresnek ígérkezik. A nagygyűlés előkészületi már Kecskeméten is serényen folynak, hol Horváth Mihály országgyűlési képviselő, Kada Elek polgármester, Szegedy György tanácsnok, Körötszászky János és Grasseli Miklós vezetése mellett mindent elkövetnek, a nagy sikere érdekében, mely június hó 21.-én, délelőtt 10 órakor, Darányi Ignác elnöklése mellett fog megtartani.

— **A földgáz értékesítése.** Az Erdély bérci között a föld mélyéből előtörő nagy energiátömegek a külföldi tőkésékedelődését is fölkellették és ma már a pénzügyminisztérium előtt több oly terv fekszik, melynek megvalósítása esetén, nagyszabású ipartelepek fognak létesülni.

A tervek között első helyen említendő az, amelyet a nagy német anilingyarak egyik érdekközösségéhez tartozó Badische Anilin- und Sodafabrik (Ludwigshafen) a Magyar Agrár és Járadekbankkal együttesen, *Bálint* Béla magánmérnök úján nyitott be. A terv szerint az említett vállalatok Marosvásárhelyen nagyszabású gyártelepet létesítenének, mely a levegő nitrogénjének értékesítését tűzné ki feladatául. A benyújtott terv szerint, a gyártelepet egyelőre 9 millió korona befektetéssel 20.000 lóerőre aként rendeznék be, hogy az újabb 7 millió korona befektetésével további 20.000 lóerővel, 40.000 lóerőre legyen fokozható, mely berendezéssel egyelőre évente 9500 tonna mészsálatromot és 2500 tonna nátronsálatromot állítana elő. A benyújtott terv szerint az ajánlattevők a szükséges csővezetékét saját költségükön építenék és a csővezeték aként volna méretezve, hogy az egyszersmind Marosvásárhely közvilágításának csőhálózatát is táplálhatná. Mindezekkel szemben az ajánlattevők csupán a szükséges gázmennyiségnek minimális áron való átengedését kérik az államtól. A másik szintén komolyan vehető ajánlat a Linde-féle szabadalmakat kihasználó érdekeltségtől származik. Ez a terv is a levegő nitrogénjének értékesítésére kívánja a földgázokat fölhasználni, még pedig Lindenek egy újabb találmányu eljárása szerint, mellyel a nitrogénoxid a mé-tánnak fölös mennyiségű levegővel való elégetése és nitrogénnek a lángha való befúvatása által közvetlenül állíttatnék elő. Ez eljárás gyakorlati alkalmazására nézve, értesülésünk szerint, az említett érdekeltség a budafoki uton levő gyártelepén kísérleteket folytat. Van még egy nagyszabású tervre vonatkozó ajánlat egy Erdélyben működő nagy vegyészeti iparvállalattól származik. E tervnek részleteiről azonban még nem szivárogtak ki közelebbi adatok. Ezekon kívül számos más konkrét ajánlat is van, melynek elbírásánál a minisztérium dönt. A gazdákra mindenesetre kívánatos volna, hogy valamely, a gazdaságban felhasználható termé-

ket, pld. műtrágyát, olcsó áron állítson elő valamely vállalat, vagy pedig a gazdaságban termelt termékeket dolgoznák fel az ujonnan létesítendő gyárban, miáltal talán némileg ellensúlyozva volna az a munkás hiány okozta vesztesége a gazdáknak mi a gyárak felállítása után, bizonyára be fog következni. Érdeke a vidéki mezőgazdaságnak továbbá az is, hogy annak a vállalatnak adja a földgázát a minisztérium, mely legtöbbet fizet érte, mert a tiszta jövedelem 10%-a a vidék mezőgazdasági viszonyainak fellendítésére fordítandó a törvény értelmében.

— **Védekezés a peronospora ellen.** Az ország különböző részéből vizsgálatra tömegesen beküldött szőlőlevelek és hajtások egy-némelyikén a peronospora, a jól ismert veszedelmes szőlőpusztító gomba fölléptét állapították meg. Világos ebből, hogy a peronospora-infekció már néhány nap óta föllépett az ország egyes részein és biztosra lehet venni, hogy ország-szerte fog jelentkezni, ott, a hol hiányosan vagy éppen nem védekeztek ellene a rezes védekező szerekkel, vagy talán a védekezésre nem alkalmas anyagot használtak. Még megijedni nincs okuk a szőlőgazdáknak, mert *okszzerű védekezéssel a peronospora pusztítást elháríthatják*, de ezt saját érdekükben is foganatosítsák szorgos munkával. Különös gond fordítandó most a fűrtök megvédésére és egyszázalékos bordói levél való permetezés után, még rézkénporozni is kell, míg a lombzatnak elég védelmet nyújt a permetezés is. Védő utmutatást a M. Kir. Ampelológiai Intézet Igazgatósága (Budapest, II., Törökvesztőd, Debrődi-ut 15.) díjmentesen küld mindenkinek, aki levelezőlapon kéri.

— **Méhészeti előadások.** Az erdélyrészi méhészeti szaktanító folyó év június hónapban alább megnevezett napokon és helyeken tartják előadásait.

Toth János székhelye Kolozsvár. 16.-án Kendilonán 17.-én Páncélcsehen. 19.-én Letkán. 20.-án Kecskésen. 21.-én Dióspatakon 22.-én Nagyikládon. 23.-án Kecseden. 24.-én Székelykocsárdon.

Hrankay Béla az erdélyi szász-községek tanításával megbízott szaktanító székhelye Nagyszében. 8. án Kiscsűrön. 9.-én Keresztényszigeten. 11.-én Erzsébetfalván. 14.-én Rüsön. 15.-én Sellembergen. 17. én Dolmányon. 18.-án Szászveresmarton. 19.-én Szászuifalun. 21.-én Nagysinken. 22.-én Morgontán. 23.-án Feketehalmon. 24.-én Hermányon. 25.-én Szentágothán. 26.-án Kistornyon. 27.-én Kakasfalván.

— **A M. Kir. Mezőgazdasági Múzeum gyarapodása.** A Mezőgazdasági Múzeum az intézet hivatásával rokon, de inkább művészi értékű vásárlással gyarapodott. A földmívelésügyi miniszter ugyanis, elhalt nagy mesterünknek, Székely Bertalannak hagyatékából a négy évszaktot ábrázoló szimbolikus vázlatot megvásároltatta a múzeum számára. E négy falkép az intézet földszinti és elsőemeleti homlokfolyóján nyert elhelyezést.

— **A selyemtenyésztés fejlődése.** Bezeredy Pál selyemtenyésztési felügyelő most közölt jelentése szerint, a tenyésztők száma a múlt évben különösen Békésmegyében emelkedett. Az 1909. évi 125.000 kilogramm gubóval szemben, a múlt évben 159.000 kilogramm gubót termeltek, amiért 31.299 koronát fizettek ki. A békéscsabai 128 órsóra berendezett selyemgyár 1910-ben 150.741 kilogramm nyers gubót dolgozott föl és előállított 13.000 kilogramm selymet. Foglatkoztatott 489 munkást akiknek 83.000 koronát fizetett ki. A selyemtenyésztés óta 558290 koronára rug az összeresert a vármegyében. A szederfa ültetésre, amint a jelentés mondja, nagyon sokat áldoz az állam, de ez irányban az elemi csapások miatt alig számottevő a haladás.

— **Nagy szárazság Oslkmogyóban.** Csikmegyében harminc nap óta nem esett az eső. Az őszi vetéseket a nagy szárazság miatt ki kellett szántani. A lakosság nagy drágaság elé néz.

— **A magyar erdészet a turini kiállításán.** A turini nemzetközi kiállítás magyar mezőgazdasági csarnokában tekintélyes rész jutott erdészetünknek. A pavillon első emeletén grafikonok, mintadarabok és modellek útján mutatjuk be a magyar fatermelést és feldolgozást. A magyar állam erdészeti intézetein kívül, ott látjuk a kiállítók közt az állami erdőségektől vásárló fakereskedő cégek színét javát is. A magyar erdészet legértékesebb kiállítása a pavillon alatt, a szabad ég alatt nyert elhelyezést. Három pavillonszerű faépítményben, Magyarország három legfontosabb faneme: a fenyő, a tölgy és a bükk nyernekek itt bemutatást. Hatalmas gerendáival és rönköivel a magyar erdők gazdagságát és a magyar erdészet szállítóképességét illusztrálja. E pavillonszerű építmények belsejében a különböző fanemek felgyártmányait mutatják be. Az erdészeti és vadászati osztályokban, mely utóbbiban különböző vadásztrofeumok, egy gyönyörű vadkan és medvesoport, valamint különböző kimutatások nyújtanak fölvilágosítást

— **Az állati betegségek országos összegezése,** a földmívelésügyi minisztériumba május hó 21.-ig beérkezett jelentések alapján.

A betegség neve	Összesen		A mult heti állapothoz képest			
	község	udvar	több		kevesebb	
			község	udvar	község	udvar
Lépfene	173	185	—	4	2	—
Veszétség	235	244	4	5	—	—
Takonykór	59	65	4	4	—	—
Ragados száj- és körmfájás	1146	4691	—	211	49	—
Juhhimlő	24	32	3	—	—	1
Iva szervi hólyagos kiütés	61	131	2	—	—	7
Rühkór	332	689	—	—	13	16
Bivalyvész	5	5	1	1	—	—
Sertésorbánc	139	236	76	38	—	—
Sertésvész	308	672	71	43	—	—

— **Permetező- és rézgálíchlány.** Semmi sem bizonyítja élelnebben azt, hogy a tavalyi szomorú tapasztalatok után mindenki igyekszik szőlőjét mielőbb a peronospora orvttamadásai ellen megvédeni, mint az, hogy már május derekán panaszkodnak a permetezőhiány miatt. A jobb minőségek fogytán vannak, az olcsó (de rossz) fecskendőkből pedig kezd a közönség kiábrándulni, mert ezek a legdrágábbak, tekintve, hogy néha már tiszteri használat után felmondják a szolgálatot, míg egy jó permetező tíz évig is elszolgál. A rézgálícot pedig úgy látszik spekulánsok kerítették hatalmukba, mert annak ára nőn-nő és ma már 15%-kal drágább, mint volt az év elején. Valószínű ugyan, hogy a rézgálíccal foglalkozó gyárak júniusi gyártásából még sok a diszponibilis áru, de mindenestre ajánlatos lesz termelőinknek a további hausse ellen magukat biztosítani.

— **Uj szövetkezetek az O. K. H.-ban.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet most tartott ülésén 15 uj szövetkezetet vett fel kötelekébe 123 üzletrésszel. Így jelenleg a központ kötelekébe összesen 2335 szövetkezet tartozik, amelyeknek működése 6921 községre terjed ki.

2583

A LAPPÉLÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉG

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszárazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményyt.

**A KÉPVISELŐSÉG elfogad
TAKARÉK-BETÉTEKET**

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

**Gazdatiszti vagy segédtszti
állást keres,**
gazd. tanintézetet és felsőbb szőlő és borgazdasági tanfolyamot végzett, ref. vallásu 39 éves, nőtlen, 6 évi uradalmi és 10 évi magán gazdasági praxissal bíró 2589
Cim: a kiadóhivatalban.

**ERDÉLYI BANK
és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.**
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.
Már meglevő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.
Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10—50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös anuitás mellett.
Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál
2017 **Az igazgatóság.**

A t. szőlősgazdák figyelmébe ajánljuk az általunk évek óta gyártott és legjobbnak elismert

DEM JÉN-féle „VULKÁN” háti kénporfúvó-készülék.
Erős és tartós kivitel
Könnyen kezelhető,
legmegbízhatóbb szerkezet. A porozás tetszés szerint szabályozható.

Megrendelhető:
Demjén Ignác
műszaki fém- és plémcikkek gyárában
Budapest, VIII., Magdolna-u. 14.
2584

Anyarozsot,
buzavirágot, pipacsot és az összes gyógyfüveket vásárolja:
Fischer Izidor Zalaegerszeg.
Cim megörzendő:
2590

A juhászat felhagyása miatt, **ELADÓ** tovább tenyésztésre 50 drb-ból álló, a kolozsvári kiállításon díjazott 2—3 éves friz-racka keresztezésű fehér anya-nyáj.
2582 Levél cím: **Nagy Dénes, földbirtokos**
Torda-Aranyosmegye, TORDA.

Papp Kálmán
szőlőbirtokosnál **SOMOGYOM, (K.-Küküllőm).** 350 hl. tisztán kezelt saját termései hegyi, asztali és csemege bor az 1907—1910. évekből hektóliterenkint 30—100 kor.-ig sylváni, leányka, som és rizling fajtákban
2587 eladó.

Legmodernebbül berendezett gyári intézetünk

40 év óta áll a legelső helyen
az összes présgépek között és 2586
a legjobb hírnévnek örvend.

Kérjen különleges képes-árjegyzéket (309 sz.) a bor és gyümölcs présekről, teljes szüretelési berendezésekről, u. m. víznyomású prés, gyümölcs és szőlő-malmok, szőlőzuzok és bogozók stb. Több mint 680 éremmel és első díjjal kitüntetve.

PH. MAYFARTH & CO.
Wien, II., Taborstrasse 71.
Képviselek kerestetnek. — Képviselek kerestetnek.

OMEGA-LÁNGKUT
a világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kuszivattyúja, reudkívül sok vizet ad, kis gyermek kezelheti, soha be nem fagy, soha nem romlik, mindenki felszerelheti és karban tarthatja **Árta** ingyen és bérmentve.
2581 Községi jegyzők honoráltatnak.

BÁRDOS és BRACHFELD
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5/6 sz.

Uradałmi számadások
átvizsgálását elvállalja e téren nagy gyakorlattal bíró 2584
szakember.
Cim a kiadóhivatalban.

Gazdák Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.
Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alap	
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,981.360.— K.
Tartalékok	2,401.687.53 „
Összesen:	4,383.047.53 „
1901. évi fölösleg	90.849.— „
1902. „	59.782.26 „
1903. „	109.831.73 „

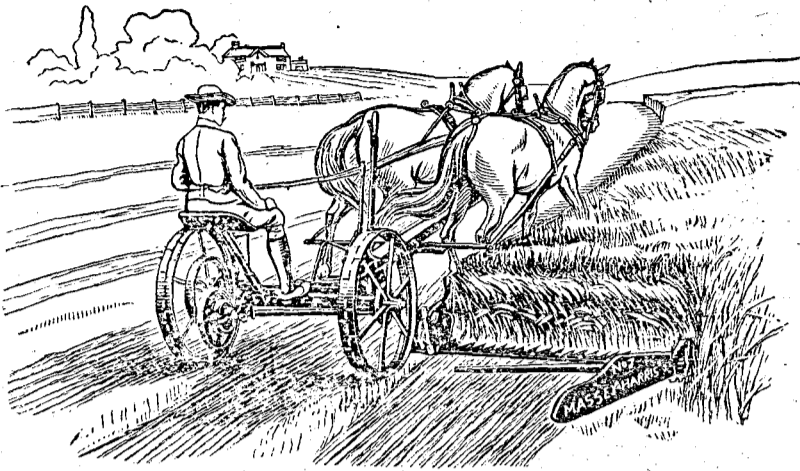
1904.	„	72.438.23 K
1905.	„	61.730.60 „
1906.	„	39.243.65 „
1907.	„	41.877.32 „
1908.	„	31.088.76 „
1909.	„	106.589.64 „
1910.	„	120.164.33 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartaléka helyezettett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részlettek. Az 1907, 1908, 1909. valamint 1910 évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401.687,53 koronára rughak.

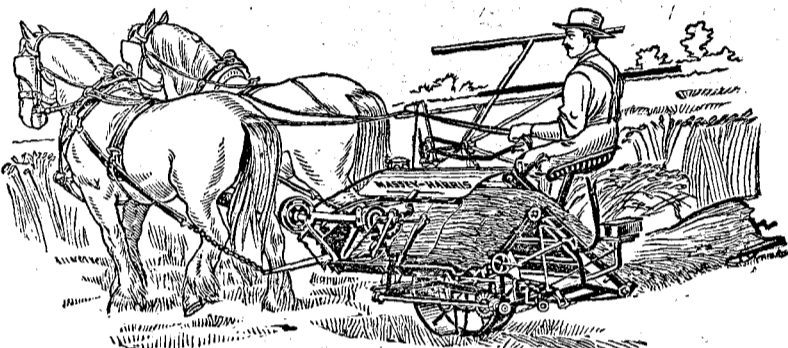
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.
2008 **Az igazgatóság.**

MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2521

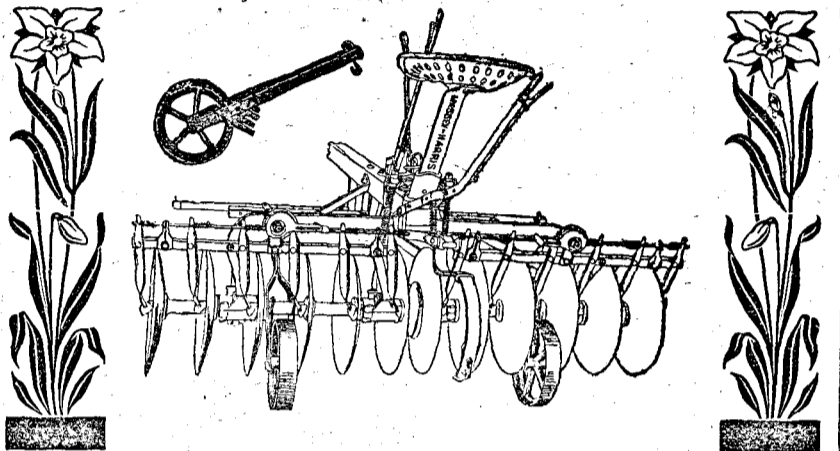

A világ legjobb gyártmányai!

fűkaszáló aratógép és föld-
mivelő eszközök gyára

TORONTO, ÉSZAK-AMERIKA.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10 - 50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyúttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kiméltó eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorso'andó

4 1/2 % -ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetik 2018

A legmegbízhatóbban közvetítem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyeiket. Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Ferenc József-ut 7. A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonal

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. PONYVAKÖLSZÖNŐ INTÉZET. Tessék ajánlatot kérni!

2260

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Homlokzatok és belsőhelyiségek
meszelésére
a legjobb és a legtökéletesebb

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:
LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII., ker., Örnagy-u. 4.

KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve: Tartaléktőkéje és egyéb alapjai 654.650 K 68 fillér. Betétek könyvecskékre és folyószámlákra 10.626.313 K 35 fill.

Irodák:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.
Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám. Zálogház Király-utca 3. szám.

Értékpapírokat vesz és elad, valamint ezek eladását közvetíti idegen számlára, mindig a legelőnyösebb feltételek mellett. Utalványokat állít ki külföldi piacokra a napi árfolyamon. Árakra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktáráiba be vannak tárolva.

Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett a Máv. kolozsvári állomása mellett levő Áruraktárakban és azokat szakszerűen kezelteti.

Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza. Jelzálogkölcsönöket készpénzben ad

ház- és földbirtokra

10-60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketervezési hányad mellett. Jelzálogkölcsönöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le. Leszámlát váltókkal a legelőnyösebb kamat mellett.

Folyószámlai hiteleket nyújt akár jelzálog, akár értékpapír fedezett mellett. Szelvényeket bevált, ugyszintén sorsolt értékeket is.

VEGYENI VEGYEN

Magyar Jelzáloghitelbank konvercionális sorsjegyet, melyek mindegyikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyereményhúzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyeremény már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképpen is lehetők. Legnagyobb főnyeremény

EGY MILLIÓ KORONA.

HúzásoK: minden év febrár 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 16 havi részletfizetésnél havi 30— korona
 „ „ 18 „ „ „ 9— „
 „ „ 21 „ „ „ 8— „
 „ „ 24 „ „ „ 7— „
 „ „ 29 „ „ „ 6— „

vagy letétre 30— K foglaló lefizetése után legelőnyösebb kamatra. A nyeresemények azonnal a tevőt illetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál
Mátyás király-tér 7. szám alatt. 2014

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kötélárúk, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

2578

NAGEL ADOLF BUDAPEST, V., Arany János-u. 10. Táviratcim Nagela. :: Telefon 35 — 92.

Sz. 2596—1911.

Gabonaeladási hirdetemény.

Közhirre teszem, hogy a felügyeletem alá tartozó alábbi birtokokról 1815 q. szemes tengeri eladás alá bocsáttatik és pedig:

1. A marossolymosi kincstári birtokról	. 520 q.	} szemes tengeri
2. A fehéregyházi	„ „ . 335 q.	
3. A folti	„ „ . 170 q.	
4. Az alsódetreheimi	„ „ . 600 q.	
5. A gerendkereszturi	„ „ . 190 q.	

A zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli versenytárgyalás az eladó tengerire a f. évi június 8-án d. e. 10 órakor fog az alólirott hivatalban megtartatni.

Venni szándékozók sajátkezüleg aláirt és lepecsételt, 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat, melyeknek boritékára „Ajánlat a telepítési kincstári birtokok szemes tengerijére“ feljegyzendő, 5 % bánatpénzzel ellátva 1911. év június hó 8-ik napjának d. e. 10 órájáig, vagyis a tárgyalás megkezdéséig alólirott Telepítési Felügyelőséghez (Kolozsvár, Bocskay-tér 2. sz.) nyújthatják be és az alólirott árverésen is résztvehetnek.

A tengeri minőségéért és mennyiségéért eladó szavatosságot nem vállal.

A tengerit a birtokhoz legközelebb fekvő vasuti állomásra eladó kincstár fogja elszállítani.

Az ajánlatban kiteendő az is, hogy ajánlattevő a Telepítési Felügyelőség által 1911. évi május 20-án 2596 sz. alatt kiadott részletes árverési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti. A részletes árverési feltételek kívánatra megküldetnek. Elkésett, vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kolozsvár, 1911. évi május hó 20-án.

2591

Magy. kir. Telepítési Felügyelőség.

KLINGER HENRIK

Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér II. sz.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vizmentes ponyvákat gépekre és kazlakra, nyers székér- és repceponyvákat, nyers- és ruggyantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vizmentes lótarakokat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

2580

Sovány süldő sertés eladás.

A kolozsvári m. kir. telepítési felügyelőség hivatalos helyiségében f. é. június hó 12-én d. e. 11 órakor megtartandó zárt írásbeli ajánlat- tal egybekapcsolt

nyilvános versenytárgyalás útján

a krasznahidvégi birtokon levő (vasutáll. Sarmaság) 30 drb. — vészen át nem ment — mangalica sovány ártány süldő sertés, átlag drbonkint mintegy 70 kg. élősullival el fog adatni.

Elszállítási határidő 1911. június 30. Az eladásra kijelölt állatok bármikor megtekinthetők, előzetes értesítés esetén a birtokkezelőség a sarmasági, vagy szilágysomlyói állomásra kocsit küld.

Az 1 koronás bélyeggel és 5% bánatpénzzel felszerelt ajánlatok f. é. június 12-én, d. e. 11 óráig nyújthatók be a kolozsvári m. kir. telepítési felügyelőséghez. Az ajánlatok boritékjára kiirandó: „Ajánlat sovány sertésekre.“ A kitűzött határidőnél későbbben beérkező, továbbá utó-, pót-, vagy távirati ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Ajánlatok csakis az erre a célra szolgáló és a részletes eladási föltételeket is tartalmazó árlapon nyújthatók be, melyeket a kolozsvári telepítési felügyelőség kívánatra ingyen megküld.

Kolozsvár, 1911. május 12.

Telepítési felügyelőség.

2588